

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: I/2
Datum vytvoření: 3. 6. 2013
Autor: Mgr. Renáta Zbořilová
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Porozumění textům v kontextu literárního vývoje 20. a 21. století
Obor vzdělání: Obchodník (66-41-L/01) – 3. ročník
Název výukového materiálu: pracovní list **Opakování – test**
Popis využití: ověření znalostí
Čas: 30 minut

1. K jednotlivým charakteristikám doplňte odpovídající směr nebo proud. Vyberte si z následujících možností: *proletářská poezie, expresionismus, surrealismus, poetismus, socialistický realismus.*

- a) umělecký směr, který vznikl v Praze r. 1923 jako avantgardní umělecký a životní program, mj. se inspiroval lidovou zábavou =
- b) vznik ve 20. letech jako reakce na sociální bídu a důsledky 1. svět. války, cílem byla sociální spravedlnost =
- c) pocity skepse, rezignace, úzkosti z absurdity světa, rozkládající se společnosti a všech hodnot; nejvýrazněji se uplatnil v Německu =
- d) umělecký směr, který odmítá válku, náboženství, fašismus, inspiruje se halucinacemi, snovými zážitky, má zálibu v bizarnosti, hrůze a šílenství a je ovlivněn Freudovou psychoanalýzou =
- e) směr vznikl v Rusku, po únoru 1948 se stal u nás jedinou oficiální zobrazovací metodou, dílo mělo být ideologické =

2. Přiřad'te jména k jednotlivým směrům či proudům: *Karel Čapek, Jiří Wolker, Jarmila Glazarová, Jiří Voskovec, Tristan Tzara, Vladislav Vančura, Konstantin Biebl, Jaroslav Hašek, Andre Breton, F. T. Marinetti*

- a) proletářská poezie
- b) legionářská próza
- c) imaginativní próza
- d) poetismus
- e) demokratický proud
- f) surrealismus
- g) dadaismus
- h) psychologická próza
- i) futurismus
- j) avantgardní divadlo

3. Přiřad'te postavu k dílu.

rybář Santiago	Rozmarné léto
dr. Galén	Nikola Šuhaj loupežník
kouzelník Arnoštek	Na západní frontě klid
paní Müllerová	Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války
Pavel Bäumer	Bílá nemoc
Eržika	Stařec a moře

4. Uved'te, zda dílo patří k próze, poezii či dramatu.

- a) Bílá nemoc
- b) Bylo nás pět
- c) Těžká hodina
- d) Malý princ
- e) R.U.R.

5. Rozhodněte, zda jsou jednotlivá tvrzení pravdivá.

- a) V Lidových novinách působili Čapek, Bass i Poláček. ANO – NE
- b) Emil František Burian byl vůdčí osobností Osvobozeného divadla. ANO – NE
- c) E. Hemingway patří ke ztracené generaci. ANO – NE
- d) Dílo Na západní frontě klid se odehrává během 2. světové války. ANO – NE
- e) Divadelní hra Matka je utopické dílo Karla Čapka. ANO – NE
- f) K. Čapek je nositelem Nobelovy ceny za literaturu. ANO – NE
- g) Poetismus se prosazuje po odeznění vlny proletářského umění. ANO – NE
- h) Jiří Wolker napsal pouze dvě básnické sbírky. ANO – NE

6. Uved'te názvy děl, z nichž pocházejí jednotlivé výňatky.

- a) *Já se nýčko moc těším na zimu, ani se dočkat nemůžu, a každé ráno se dívám z okna, jestli už je země bílá, ale ono pořád nic. Jenom prší, z nebe visí špagáty, že by se z nich daly plést copánky, a čas je to mrzutý. Když přijdou lidi do krámu, tak říkají: „To máme počasí, co? pane Bajza,“ a tatínek praví: „Co mám dělat, když to nechce být lepší.“*
- b) *„Tento způsob léta,“ děl vposled, odvraceje se od přístroje Celsiova, „zdá se mi poněkud nešťastným. Je chladno a můj dech, jakkoliv jsem nepozřel vody, je mrazivý. Který měsíc nám zbývá, jestliže ani červen není dost vhodný, abychom pečovali o zdraví a o tělesnou čistotu? Nuže, ať je podnebí příznivé čili nic, tyto věci nesnesou odkladu.“*
- c) *V témž okamžiku se silný pilíř, o nějž se opírali, pohnul a celý kostel se od základů zachvěl. Srdce zabušilo v Lucii tak, že v ní přehlušilo rachot výbuchu a křik věřících; a nemajíc kdy se bát nebo trpět, vrhla se, aby ho jako slepice svá kuřátka zakryla vlastním tělem, vrhla se na Petra, blaženě se usmívajícího při zavřených očích. Mateřským objetím si tu drahou hlavu ze všech sil přitiskla do klína a sklonila se nad Petrem, s ústy na jeho šíji, takže byli schouleni v nepatrné klubičko. A mohutný pilíř je naráz pohřbil pod svými sutinami.*
- d) *Žralok se převalil a stařec viděl, že mu v oku vyhasl život. A pak se převalil ještě jednou a zamotal se do dvou kliček provazu. Stařec věděl, že je mrtev, ale žralok to nechtěl uznat. Převrácený na záda mrskal ocasem a cvakal čelistmi a rozrýval hladinu jako rychlý motorový člun. Voda zbělela údery jeho ocasu a tělo mu ze tří čtvrtin vyčnívalo nad vodu, když se provaz ztuha napjal, zarnčel a pak praskl. Žralok zůstal chvilku klidně ležet na hladině a stařec ho pozoroval. Pak se velmi pomalu potopil.*

- a) c)
- b) d)

Zdroje:

POLÁČEK, Karel. Bylo nás pět. Praha: Albatros, 1991, ISBN 80-900348-1-0.

VANČURA, Vladislav. Rozmarné léto. Praha: Československý spisovatel, 1981, ISBN 22-007-81.

ROLLAND, Romain. Petr a Lucie. Praha: Odeon, 1970, ISBN 01-025-70.

HEMINGWAY, Ernest. Stařec a moře. Praha: Československý spisovatel, 1957, ISBN D-57772.